

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Szláv hűség.

Sötét éjszakában, a lámpák halavány világitása mellett hétszáz derék magyar fiatal ember fegyver alatt gyülekezett tegnap a nagyváradai pályaudvaron. Alig esett egy-két szó. Halkan, komoran állottak kettős sorokba. A tisztek német vezényszavára elhelyezkedtek s úgy várták a katonai vonatot. Künn, az állomás előtti téren feketéllő sokaság állott. Egy-egy könny csordult ki az egyszerű ruhába öltözött emberek szeméből: a testvérét, a fiát, a jegyesét emlegette mindenik. Bent pedig egyszerre fölcsendültek a vidám magyar dalok: a katonai zenekar csupa magyar indulót játszott. Oh, komoly pillanatokban nagy a becsülete a magyarnak! Odalent fészkelődnek a szlávok, veszélyben a Habsburgok monarchiájának békéje. Elő tehát a régi, jól bevált rendszer szerint a magyar fiatalokkal, a magyar vérrrel — s hogy ne jusson eszükbe a testvért, az apát, anyát, a jegyest nagyon megkönyezni, hát hadd huzzanak nekik a cseh muzsikuskok német kommandóra magyar nótákat!

Nem esett odabent egy panaszszo sem. Magyar fiuk, tudják, mivel tartoznak a magyar névnek. Pedig ki tudja, minek mennek eléje?

Honnan ez a nagy készülődés? Hiszen odalent minden rendben van. — Aerenthal megkapta a Szent-István-rend nagykeresztjét, tehát bizonynyal jól megcsinálta az annexiót. A bosnyákok csoportosan mennek Bécsbe megköszönni az annexiót. Lueger mint osztrák állampolgárokat üdvözölte őket. A horvát fővárosban alázatosabban ünnepelték a császárt, mint Linzben, Salzburgban vagy Bécsben kivéve bármely osztrák városban. A szlávok tehát rajonganak a Habsburgokért; és mégis magyar bakákkal kell fenntartani a Boszniára fejedelmi szózatot kiterjesztett szuverén jogokat?

A szláv hűség volt az a fantom, a minek feláldozták Ausztria német jellegét. A hü granicsárok kedvéért kellett odadobnunk prédául a Dráva-Száva közti több százezer becsületes magyart. Nos hát most lájuk, mit ér a szláv hűség. A délszlávok fékentartására magyar fegyver, magyar vér kell, az északi szlávokhoz, a csehekhez pedig el kellett küldeni a bécsi hóhért.

Szép kilátások, az bizonyos. De azért hiszi valaki, hogy a magyarság sorsa jobbra fog fordulni?

Valamikor a délszlávok rontottak először Magyarországra a Habsburgok érdekében. Mikor a nemzet legjavát galád

módon bitón végezték ki, a csehek jöttek közzénk germanizálni. Megkapta mindenik a vérdíjat — most pedig Zágrábban délszláv összeesküvést fedeztek fel a melynek szálait nyomozni, olyan messzire nyulnak azok, Prágában pedig az uralkodó császári jubileumán a hü csehek harsányan ütik az ellenséges Szerbiát.

Ha olyan hivek a bosnyákok, miért nem küldik őket a bosnyák határra? Ők közelebb vannak. Ha olyan kedvesek a csehek, mért nem mennek ők Boszniába? Cseh katonát még nem láttak a bosnyák halmok. Szívesen beleegyezünk, hadd védjék meg már egyszer a »Monarchiát« az osztrákok is. Legalább a sokat hangoztatott kvóta arányában lássunk ott osztrákokat a komoly napokban is. De nem, oda magyar vitézeket küldenek, mert ember kell a gátra. A horvát, a cseh, majd megy a békében, odatelepedni a magyar véren, magyar pénzen biztosított nyugalomba.

Az uralkodó hatvan éves császári jubileuma sok örömet nem szerzett nekünk, de szerzett egy nagy elégtételt. Azt, hogy a Duna két partján csak egy népre számíthat a koronás király biztosan: a magyarra. A szlávok addig hivek, míg díjazásra számíthatnak. Nekik megvannak

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A herpályi csonka torony.*)

Irta: dr Némethy Gyula.

A híres német műtörténész Lübke Vilmos, *Grundriss der Kunstgeschichte* n. művében azt mondja, hogy a középkori XIII. századbéli francia szobrászat oly magas színvonalra emelkedik, melyet nem ok nélkül hasonlítanak össze a Perikles korabeli görög szobrászattal. Az angol műkritikus, *Froude*, (Fraud) véleménye szerint a középkor legjobb építészeti alkotása a csucsives, gót székesegyház egészben véve talán a legnagyobb szerű alkotása az emberi szellemnek. *Carlyle* Tamás (Káriejl) *A hősről és hősk tiszteletéről* (On heros an hero worship) könyvében Dante *Divina commediáját* nevezi a világirodalom legfőbb költeményének. A A jogbölcsélet terén Jhering hajta meg a zászlót a középkori *Auyuinói Szent Tamás* előtt, mint a kinek jogi és erkölcsi fejtegetéseit a profán tudósok előtt eddig elrejtett, ki nem aknázott nagy kincsnek mondja. Ilyen alkotások ellenére valóban csak a tudatlanság, vagy a rosszakarattal ölelkezett elfogultság nevezheti

*) Berettyóújfaluban tartott felolvasás.

a középkort sötétség és barbárság korának. Nekünk magyaroknak annál kevesebb okunk van a becsmérők scrába állani, mert nemcsak hogy a középkorból származnak ezeréves alkotmányunk alapjai, de országunk, hazánk soha erősebb, egységesebb, függetlenebb nem volt, mint éppen a középkorban, dicsőséges nemzeti királyunk idejében.

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! Az a gyöngéd szeretet, az a lankadatlan érdeklődés, melyet a berettyóújfalusi közönség a herpályi csonka torony iránt viseltek, bizonyosága annak, hogy élénk érdeke van Árpádkori nemzeti multunk iránt s ez a szeretet megkönnyíti az én vállalkozásomat is, melylyel középkori építészettünk e romjában is becses emlékére némi világot vetni szándékozom.

Mindenekelőtt meg kell jegyeznük, hogy a herpályi torony nemcsak lerombolt, de elfelejtett műemlékeink közé tartozik. Egyetlen középkori írott emlékünk sem szól róla, s így ugyszólván tisztán a kövek tanuskodására vagyunk utalva, ha valamit meg akarunk tudni keletkezéséről, multjáról. Érdekes, hogy 1806-ban még két torony állott a herpályi dombon sőt e templom hajójának is meg voltak még némi maradványai. *Kereszturi Alajos* tudniillik a váradi püspökség a káptalan történetében így emlékezik meg romékról: »ezen, egykor drok-

kal és vízzel kerített helyen két hatalmas tornyot látni egy templomnak es egy külön kápolnának omladékaival; a hagyomány pedig azt tartja, hogy egykor itt szerzetesek laktak.« A hatvanas években már csak egy torony volt meg de ez egy emelettel magasabb volt a jelenleginél, mint azt a Tardy Sándor ur birtokában lévő régi vízfestmény mutatja. Ezt a legfelső emeletet *Tardy Sándor* ur édes atyja bontatta le a hatvanas években, kétségkívül biztonsági szempontból. Az így megkisebbitett toronynak szakszerű leírását a nagyváradai egyházmegye érdemes történetirója, *Bunyitay Vince* adta a »váradi püspökség története« c. munkájában, 1883-ban, gondos szép rajzokkal illusztrálva azt. Tulajdonképpen az ő munkája kellett szélesebb körben figyelmet e középkori műemlékünk iránt, melynek néhány évvel ezelőtt végbement biztosító helyreállítása, vagyis megtámasztása, *Tardy Sándor* ur az emléktelkének birtokosa, a *biharmegyei régészeti és történelmi egyesület* és a *Műemlékek országos Bizottságának* érdeme.

A régészeti egyesület azonban nem elégedett meg a toronynak biztosításával, hanem 1902. novemberében felásatta magának a templomnak alapjait *Zsák Adolf* papnövendék felügyelete alatt s ezen ásatás eiegt támasztó pontot nyújtott arra, hogy képzeletben helyreállítsuk le-

Bumbera Imre
 polgári- és papi szabó.

Nagyvárad, új „Bazár“-épület színház-oldal

Van szerencsém a n. é. közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a legújabb divatu és legjobb minőségű szöveteim raktáron vannak, melyekből a legújabb és legegységesebb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papságot az egyszínű és fekete áruimra, melyeket kizárólagosan a Főtisztelendő papság részére tartok. Állandóan nagy választék reverenda, szimáda és egyházi quadrátusokból. Rivétum viola és fekete színben, továbbá egyedüli raktára a mai idény legszebb és legcélzerűbb hit remény,

szeretet övének (cingnius, mely egyedül csak nálam szereshető be.

Midőn a Főtisztelendő papság és n nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem, föl kell említenem, hogy elvem mindig a jó munka és jutányos ár volt, melytől eltérni a lüvében sem fogok.

Nagybecsű megrendelőseiket kérve, maradtam kitűnő tisztelettel:

Bumbera Imre utóda,
 polgári és papi szabó.

a maguk aspirációi: az oroszal testvéresülő cseh állam, a délen alakítandó délszláv állam. Hogy ezt elérhessék, alakoskodnak, színlelnek osztrák érzelmeket, küldenek üdvözlő táviratot a császárnak — s végre is a császári fővárosból hóhért kell küldeni a nyakukra. Erre elhallgatnak. Ez a helyzet valódi képe, ez a szlávok sokat dicsért dinasztikus hűsége.

Végzetlen vakossággal kell megverve lennie annak, a ki nem ismeri fel most sem a Habsburgok trónjának egyetlen szilárd alapját a magyar nemzetben. — Reméljük, akarjuk remélni, mint utolsó szalmaszálba kapaszkodunk abba a hitbe, hogy valahára le fogják vonni a tanulságot. Nekünk az egész bosnyák kaland Hekuba volt 1878-ban, Hekuba ma is. Az egész Bosznia és Hercegovina nem éri meg azt a költséget, a melybe tegnap a katonai vonat mozdonyának befutése került. Bosznia nekünk csak nyög, csak kölönc, a melyet jobb lett volna soha a nyakunkba nem akasztani. De ha a bécsi hóhér prágai vendégszerepléséből Bécsben megértik a szláv hűség értékét, ha egyszer elküldik a faddi mestert Zágrába is revolúciók és fehér lapok helyett s ha a magyarság mostani rendületlen szilárd-ságából megtanulják kiolvasni az igazságot: akkor talán nem volt hiába a magyar katonák nehéz expedíciója; akkor talán mi is elmondhatjuk több igazsággal, mint eddig, hogy megvirrad még valaha.

De vajjon mikor fogják Bécsben belátni a szláv hűségtől elvakított, nemzeti-ségek felé kacintó szemek, hogy csak a mi virradatunk lehet hajnala a Habsburgok dicsőségének is? *

omlott emlékünök egykori képét s hogy legalább megközelítőleg meghatározzuk keletkezése idejét is.

A felásott alapok tanúsága szerint tehát a herpályi templom háromhajós korai-román stílusú bazilika volt, kereszthajó nélkül, a mi magyar sajátosság. Bazilikának neveztük, mert az őskeresztény templomok bazilikák maintájára a főhajó magasan felülemelkedett a két mellék-hajóra. A nyugati oldalon két magas torony állott, melyek közül most csak az egyik van meg s e két torony közötti volt a nagy kapu, félköríves záródással s bizonyára ékes szobrász munkával, mint ezt többi régi román templomainknál is tapasztaljuk. Mennyivel nagyobb művészi igényekkel készülhettek a középkori templomok mint a mohácsi vész utániak! A kis herpályi templomnak mint a szintén kicsiny lébenyinek, jákinak, harinainak, ócsának, horpácsinak, oszlopos, faragott, szoborműves kapuzata volt, ellenben Mária Terézia korában még egy székesegyház, mint pl. a nagyváradi se kapott ilyen művészi kapuzatot! A herpályi templom nem lehetett hosszabb 28 méternél, illetőleg ilyen hosszú volt középső hajója; a két mellék-hajó, melyet félkörívekkel összekötött, tehát árkádok pillérek választottak el a főhajótól, még rövidebb volt. A főhajó szentélye jelentékenyen kiugrott e rövidebb két mellék-hajó szentélyeinél. Mind a három hajó félköríves záródású volt belül. A két mellék-hajó félköríves záródású, a főhajó ellen-

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 3.

Jusch Gyula elnök tíz órakor nyitja meg az ülést azonnal folytatják a földmivélsügyi tárca költségvetésének részletes tárgyalását.

A dologi kiadások tételéhez Pop Cs. István szólal fel, azonban a székely telepítési akcióról beszél, mire az figyelmeztetésre, hogy most más tétel van soron, eláll a szótól.

A tételt ezután változatlanul elfogadják.

A telepítési akció tételéről

Zachariás János, a románok agresszív jogi politikáját ismerteti. Foglalkozik a nemzetiségi képviselők ana panaszával, hogy a földmivélségi kormány csupán a magyar fajt támogatja Erdélyben, holott például, az ottani románság is alaposan rá van szorulva a támogatásra. Erre a vádra ez a megjegyzése, hogy a magyar gazdasági fellendülése, mint követhető példa jelenik meg a kisebb kulturájú román parasztság előtt, s így még közvetve is kiválóan jó hatású a székelység támogatása. Azonban, azt is állíthatja, hogy az akció nem szorítkozik egyedül az erdélyi magyarokra, hanem kiterjed az ott lakó összes nemzetiségekre. (Ugy van.) Beszéde folyamán a székely erdők kihasználásáról beszél. Itt az elnök figyelmezteti, hogy eltért a tárgytól. Zachariás erre, a telepítési akció bázisát képező birtok politikát fejtegeti. A tételt elfogadják.

Pop Cs. István: Nincs megelégedve a kormány telepítési politikájával.

A havasi legelők igazságtalan kiosztását panaszolja. Vannak magyar községek Erdélyben, amelyeknek négy havasi legelőjük is van; meg nagyon gyakran találni olyan kis eldugott román falukat, amelyek a legnagyobb könyörgésre sem tudnak egy kis legelőt szerezni sovány állataik számára. Kéri a minisztert, hogy az erdélyi viszonyok tanulmányozásakor, ne csak a hívek, hanem az ellentétek információit

és kívánságait is hallgassa meg. Közben néhány-szor elkalandozik a tárgytól, mire az elnök szövegmonással fenyegeti meg.

Pop Cs. István: Kevésnek tartja a román községeknek kiosztott legelőket. Összesen valami 84 hold föld került kiosztásra. Drága a legeltetési díjtétel is. A tételt el nem fogadja.

Darányi Ignác földmivélsügyi miniszter: A felhozott kifogásokkal foglalkozik. Zachariás méltányos kívánságainak, amikor csak lehet eleget fog tenni. Pop Cs. István kijelentésére ad feleletet ezután a miniszter. Pop csupa olyan adatokat sorolt fel és oly panaszokkal állott elő, amelyek az objektív kritika előtt semmivé omlanak össze. Egész megyéket támogat a kormány, amelyekben alig lakik magyar ember. Így Torda aranyos megyében is. A kiosztott közlegelők közül nem 84 hold jutott a románságnak, hanem 5400 katasztrális hold. (Mozgás.) A marha legeltetés Erdélyben 2 korona 35 fillérbe kerül. Kérdi, hol lehet még Magyarországon ilyen árért legelőhöz jutni? (Ugy van.)

Az akcióba mint szakértőket meghívták azokat a nemzetiségi vezérférfiakat is, akik állandóan kifogásokkal illették a magyar közegek munkáját. Ezek az urak azonban megtagadták közreműködésüket. Ugy látszik csak új és új gyújtóanyagot szeretnek azok az urak gyújtani, a szakadatlan izgatáshoz. (Helyeslés.) Az állam legnagyobb birtoka az ország határon vannak, s így máris nem áll, hogy abból csak magyarok részesednének, hiszen a perifériákon a lakosság nem is magyar. A határmenti állami birtokok pedig százféle kedvezményt nyújtanak a nemzetiségeknek. Mi kivételeket nem teszünk, de természetes, hogy megbecsüljük azokat a polgárainkat, akik nemcsak hogy akadályt nem gördítenek a magyar állameszme kiépítése elé, hanem azt elő is mozdítják. (Élénk helyeslés.) Kéri a tétel elfogadását. (Hosszantartó taps.)

A tételt elfogadják. Még néhány tételt fogadtak el ezután vita nélkül, mire az elnök jelenti, hogy a földmivélsügyi költségvetése úgy általánosságban, mint részleteiben is elfogadtatott.

ben kívülről is félköríves záródott. Ebben a sajátosságban a herpályi templom megegyezik a harinai, szolnokdoboka megyei, és a bátmónostori, bácsmegyei régi templomokkal. Mint-hogy ez a két utóbbi templom bencéseké volt s minthogy a hagyomány szerint szerzetesek monostora volt a herpályi is, bátran következtethetünk arra, hogy a herpályi templomban is szentbenedekrendi szerzetesek hirdették egykor Isten ígését s hintették szét vallásos kultúra áldott magvait a Sárreten.

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Tudom én nagyon jól és számot is vetek is vele, hogy egy igen elterjedt vélemény szerint a herpályi monostort pánosok építették volna; de minthogy a pánosok rendje jóval a tatárjárás után keletkezett — Őszé kanonok, az alapító csak 1250 táján kezdte összegyűjteni a remetéket — s így ide Tiszántulra csak a XIII. század végén juthattak el a pános szerzetesek, amikor már az átmeneti stílus divatozott, holott a herpályi torony határozottan román, még pedig korai, továbbá, mivel a herpályi templom egész szerkezete, mint azt említettük, más bencés templomokéval egyezik meg; írott emlékeink hallgatván a dologról, magam határozottan sokkal valószínűbbnek tartom, hogy a herpályi monostort bencések alapították, mint hogy pánosok. Maga a meglévő toronyrom és a kiásott alapok, tehát az egyedül számítható tanúk bencés alapítás mellett szólnak.

E mellett szól az is, hogy a herpályi tem-

plom dombon, magaslaton állott, már pedig a bencésekről tudjuk, hogy dombokra, esetleg hegyekre szerették építeni kolostoraikat. *Benedictus colles, Bernardus valles amabat*, mondja a latin közmondás, ami annyit jelent, hogy Szent Benedek tehát a bencések a hegyeket, Szent Bernát tehát ciszterciák a völgyeket szerették, az az odaépítették monostoraikat. Így áll a főbb bencés monostor hegyen, a Monte Cassino-ra Olaszországban, dombon áll a melki bencés apátság a Duna mellett, Ausztriában; hegyen áll a mi keresztény kulturánk bölcsője a pannonhalmi bencés monostor, messze földre szép lélekemelő látványt nyújtva az utas szemének.

Hegyert persze a Sárreten hiába keresnénk; de azért szép látványt nyújthatott a herpályi dombon is a vízessárokka s fallal körülvett monostor, közepén kéttornyú, háromhajós, magas templomával, mely ugyan csak téglából épült, de diszitő tagozatai, párkányai, ablakkeretei, kapui egy erősebb téglából, vagy kőből készültek. Diszes homlokzata nyugatra nézett szentélyes áldozathelye keletnek volt fordítva, honnan szétáradt az igazság napjának, söl *instituae* fénye, világ világossága. Messziről lehetett látni a szép, magas templomot, mint egy szellemi világító tornyot az alföldi pusztaságon. Belseje a többi középkori templomok után itélve, méltó lehetett külső díszéhez. Négy pár faragott fejezetű pillér osztotta, a magas és széles templom belsejét három hajóra. A

VÉGELADÁST nem hirdetek,

bár kézimunka újdonságaim Karácsonyi ajándéknak legolcsóbban nálam szerezhetők be. — Hozzávalókban s pamutokban nagy választék. — Szmyrna nyírás s montirozások. gyorsan. — A legszolidabb s ezért a legolcsóbb árak. — Telefon 783.

Táray Gusztáv, Rákóczi-ut, Orsolya-templom mellet.

A kultusztárca.

Kiáltások: Eljen Darányi.

Elnök: Következik a vallás és közoktatásügyi tárca költségvetésének és az ide tartozó, a Népszínház kibérlésére vonatkozó jelentés tárgyalása.

Sághy Gyula előadó ismerteti és elfogadásra ajánlja a költségvetést.

Elnök tíz percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után

Szabó István szól a közoktatásügyi költségvetéshez. A testi nevelés intenzívebbé tételét sürgeti. A tornatanárok szakszerű kiképzését elsőrendű fontosságúnak tartja. A költségvetést elfogadja.

Návay Lajos: A közoktatásügyi reformok csak a társadalom közreműködése mellett valósíthatók meg. Az iskolák államosításának híve, bár a szabadtanítás korlátozását az állam részéről seholy sem helyesli. Más kérdés a népiskolák államosítása, amely szimpatikus előtte. Az államnak arra kell törekednie, hogy egy erős magyar kultúrát teremtsen. Hiszi, hogy művelt nemzetiségi tömegekkel könnyebben fog az állam boldogulhatni. (Helyeslés.) A népnevelés terén azonban sohasem mondhatunk le arról, hogy nemzeti érdekeink megóvassanak. A tanítói kar nivóját szakadatlanul emelni kell, mert csak így lehet őket feladatuk magaslatára emelni. Az iskolaszéki tagok működési körét csakis az oktatási ügyek materiális, pénzügyi részére kívánja szakítani, a szellemi ügyekre pedig szakértőket óhajt meghívni. (Helyeslés.) Így van ez Nyugat-Európában is mindenütt. Az iskolaköteles gyermekek munkára való alkalmazása és ezáltal az oktatás alól való kivonását, a legnagyobb nemzeti szerencsétlenségnek tartja és e célból egy erős társadalmi akció indítását tartaná a legradikálisabb óvóeszköznek. (Helyeslés.) A gazdasági ismétlődő iskolákat úgy kívánna reformálni, hogy a tisztán gazdasági tárgyakon kívül, a szellemi tárgyak oktatására, külön szakértőket alkalmaztassanak.

A tanítók képesítéséről szól s a tételt lelkesedéssel szavazza meg. Ezután a nemzetiségiékről történtek kisebb felszólalások.

Lukács László az erőszakos magyarosításról szól.

pillér árkádsor önkénytelenül a szentély félkörébe az oltárhoz ragadja a belépő tekintetét, hol a szent áldozatot mutatja be a pap. Az ablakok aránylag kicsinyek, de elég világosságot árasztanak a falakra, melyek egészen be vannak borítva festményekkel. Az ó és újszövetség főbb jeleneteit varázsolják a képek az olvasni nem tudó, egyszerű nép szeméi elé. Ez a szegények bibliája, *biblia pauperum*, de egyuttal lelkes művészi gyönyörűség folytonos forrása a hívek részére. A herpályi templom kétségkívül egészen ki volt festve belül, hiszen nincs az az utolsó kápolna nagyságu falusi templomocskája, amelyet a középkorban ki ne festettek volna. Bezzeg az újkorban még a katolikus templomokat festették ki mind. A várad székesegyházának például 1780-tól 1880-ig csak a kopulája volt kifestve, a többi része meszelt volt. Hát még a falusi templomoknak! Egy-egy rossz oltárkép helyettesítette az egész templom kifestését!

Fájdalom, a herpályi templom nem sokáig lehetett a Sárret édes büszkesége. Csaknem biztosra vehetni, hogy a tatárjárás alatt 1241-42-ben elpusztították s hogy nem épült fel többé. Szerencsére oly szolidul volt építve, hogy földig lerombolni igen nehéz és hosszú munka lett volna s így legalább egyik tornya lelkes hazafiak buzgóságából megszilárdultán most is áll és hogyha nem is zeng, mint a monda szerint Memnon óriási szobra, Medinet Habu, az egykori Téba mellett, a Nilus termékeny völgyében, akik szeretettel és gondnal szemlélnek, azokhoz szól, beszél a csonka torony is, hirdette, hogy keresztény magyar kultúra székhelye, vára volt egykor s mint ilyen, megérdemli, hogy minden igaz magyar kegyelettel, szeretettel tekintsen rá.

Nagy Sándor beszél s fél két óraker megszakítja beszédét.

Délután

Rakovszky elnököl.

Nagy Sándor a tanári kar fizetéséről szól. *Lukács László*, *Vlad Aurél* és *Halász Lajos* dr felszólalásai után *Apponyi Albert* miniszter válaszol az Operaház ügyében. Kijelenti, hogy ő magán uton egyáltalán semmi néven nevezendő tárgyalást nem folytatott.

Buzáth Jenő a katolikus kongrua ügyét sürgeti.

Zachariás János a székelyföldi egyházi adók ügyéről beszél.

Fél nyolc óraker a vitát berekesztik.

Városi közügyek.**A közigazgatási bizottság ülése.**

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését.

Glac Antal főispán elnöklete alatt jelen voltak *Rimler Károly*, *Bordé Ferenc*, *Rádl Ödön*, *dr Hoványi Géza*, *Mezey Mihály*, *dr Thury László*, *Vasady Lajos*, *Frankó Endre*, *Papp Miklós* dr *Baróthy Ákos*, *dr Adorján Emil*, *Baróthy Pál*, *Varró Domokos*, *Hlatky Endre*, *dr Konrád Márk*, *Kanta Jenő* főállatorvos, *dr Cseresznyés Béla* jegyző.

Az ülés megnyitása után *dr Sseresznyés Béla* előterjesztette a polgármester jelentését a közigazgatás november havi állapotáról. A közegészségügyre vonatkozó adatokat már közöltük. Még adjuk a jelentésből a következő érdekesebb adatokat:

A közbiztonsági állapot kielégítő volt.

Lopás 104, sikkasztás 16, csalás 9, jogtalan elszájtítás 2, testi sértés 24, idegen vagyon rongálás 6, hatóság elleni erőszak 3, magánlak-sértés 2, életveszélyes tenyegetés 2 esetben volt bejelentve. Ezekben a nyomozás 124 esetben sikeres, 44 esetben sikertelen volt. Nyomozást teljesített még a kir. ügyészség elrendelésére 108, más hatóságok megkeresésére 96 esetben.

Letartóztatva volt 78 egyén; ezek közül eltoloncoltatott 63.

Kihágási feljelentés 182 esetben tétellett.

Külföldre szóló utlevél összesen 10 adatot ki s ezek közül 2 Amerikába.

Novemberben 1 villamos vasuti elgázolás és 2 öngyilkosság történt.

A közadók november havi bevételi eredménye kedvezőnek mondható, amennyiben 51556 K 30 fillérrel több kincstári adó folyt be, mint a múlt év megfelelő időszakában.

Befolyt:

kincstári adóban	203062 K. 28 fill.
kamatban	1882 > 33 >
betegápolási pótdobban	9849 > 81 >
kamatban	34 > 20 >
hadmentességi díjban	1026 K. 16 fill.
kamatban	77 > 37 >
iparkamarai illetékben	957 > 58 >
házasági adóban	6 > — >
fegyveradóban	12 > — >
óvodai pótdobban	6513 > 37 >
cselédpénztári díjban	2 > 40 >

mely összegek a m. kir. adóhivatalba szállítottak át.

Városi adóban 94668 K. 75 fill.
vizdíjban 27093 > 29 >
utadóban 12245 > 10 >

folyt be.

A polgármester jelentését tudomásul vették. *Kanta Jenő* főállatorvos jelentésében tartatlannak mondja azokat az állapotokat, amelyek a sertésvágatások közül Nagyváradon fennállanak. A közfogyasztásra szánt sertéshus hatósági ellenőrzés nélkül kerül eladásra. Kéri, hogy a sertéseket is a köztérhídon vágják s intézkedjék ez iránt a tanács, mert ellenesetben kénytelen lesz a földmívelésügyi miniszterhez följelentést tenni.

Rimler Károly szokatlannak tartja a közigazgatási bizottságban az ilyen hangot. Bajok vannak, azt jól tudja, de éppen ezen akarnak segíteni az új vágóhid építésével. A sertésvágatásra szabályrendelet van s így a kérdést egyik napról a másikra nem lehet megoldani.

A főállatorvos jelentését tudomásul vették. Másfél óráig tartó vita keletkezett ezután a Szent János-utcai Batáry-féle ház ügyénél. A város itt elbontott egy ócska épület s a kerítést nem a régi vonalba, hanem új utcavonalba építette fel a mérnöki hivatal, de a város az utcához csatolt területet nem fizette meg.

Per van folyamatban s a bíróság az új kerítés elbontását rendelte el. A város el is bontatta a kerítést, de most kötelezte a tulajdonost, hogy kerítést építsen. Ez ellen felebezték.

Illatky Endre és *dr Adorján Emil* erélyes hangon mutattak rá, hogy a város jogtalanságot követett el.

A közigazgatási bizottság iratok beszerzését rendelte el s addig a felebbezést levette a napirendről.

Apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

A bihari választás.

Nadányi Károly körútja.

A tegnapi nappal befejezte *Nadányi Károly* programkörútját a bihari kerületben. Az utak a meglágyult idő miatt annyira járhatatlannak váltak, hogy azt a néhány községet, ahol a jelölt még nem volt, megközelíteni alig lehet. Ezért e községek választópolgársága maga is elállt attól, hogy a jelölt hozzájuk el látogasson. A kortések azonban minden községet megjártak s *Nadányi Károly* nevével hangoz a Berettyómentén, a Lakságon, a Körösvölgyön és a Hágó mentén minden község. A választók meggyőződése már kialakult mindenütt és ez impozáns többségében *Nadányi Károly* zászlajának diadalát jelenti. *Rigó Lórándnak* kevés híve van, még a szocialista *Tarján Mihálynak* is több híve és szavazója lesz, bár mindez elenyészően csekély *Nadányi Károly* táborának impozáns többsége mellett.

A tegnapi napon *Nadányi Károly* képviselőjelölt bihari híveitől kísérve *Popity János* kíséretében *Siter*, *Töttelek* és *Csatár* községeket látogatta meg.

Siter községben *Szűcs Gyula* körjegyző üdvözlő szavai után mondotta el a választók nagy figyelme közepette programját, melyet az egybegyűltek, kik között több siteri völgyi választó is jelen volt, helyenként élénk tetszéssel fogadták. A jelölt után *Popity János* mondott határos beszédet a jelölt mellett, mely a szép számu siteri függetlenségi érzelmű polgárokra nagyon jó hatást tett.

Töttelek községében az egész község népe gyűlt egybe a népszerű jelölt fogadására a község háza tágas udvarán, élükön *Vagaszkó János* róm. kath. plébános. Lelekes éljenzéssel fogadták a körükbe érkező jelöltet, aki *Vagaszkó János* plébánosnak igazán szép és közvetlen üdvözlő beszéde után elmondotta nagy lelkesedést keltett programbeszédét. Majd *Popity János* lelkesítő szavai után *kocsiba* ült a képviselőjelölt és kísérete és a töttelekiek lelkes éljenzése közepette elindult *Csatár* községébe.

Csatár község határan lovasbandérium várta a jelöltet, akit a község háza udvarán a község bírja üdvözölt. Benn a teremben pedig *Trennhäuser József* róm. kat. plébános kérte fel szép beszéd kíséretében programja kifejtésére. Ezalatt zsufozásig megtelt a tágas tanácsterem választókkal, a kik sűrű helyesléssel hallgatták meg a programot.

Igazán lélekemelő volt látni a lelkesedésnek azt a spontán megnyilatkozását, amelylyel e község választópolgárságának impozáns zöme *Nadányi Károly* hívéül szegődött. Fokozta a lelkesedést az a gyújtó beszéd, amelyet közki-

vánatra *Fopity* János itt is a választókhöz intézett. A választók közül egy derék polgár nem is állta meg szó nélkül:

— Hát mi szívvél-lélekkel támogatjuk a nagyságos urat, csak arra kérjük, ha követünk lesz, akkor is eljöjjön hozzánk legalább egyszer egy esztendőben.

Nadányi Károly megnyugtatta az érdemes polgárt kívánsága felől, ígérte, hogy választókerülete népével megválasztása esetén állandó érintkezésben lesz, hogy bajaikat, sérelmeiket meghallgassa és érdekekben eljárasson.

Élénk éljenzés fogadta e kijelentést, mire ismét *Trennhauser* József plébános köszönte meg a jelöltnek programbeszédjét. A választókkal folytatott barátságos beszélgetés után a község szíves plébánosa vendégül látta a jelöltet, aki a községi református lelkészénél is tiszteletét tette.

Délután három órakor azután kocsiraült *Nadányi* Károly, haza Nagyváradra indulva a község határáig lovasbandériumtól kísérve.

A képviselőház elnapolása. A képviselőház tegnapi ülésén az a hír terjedt el, hogy a költségvetés letárgyalása után a képviselőházat hosszabb időre elnapolják. Ennek a váratlan intézkedésnek az okát a külpolitikai eseményekkel hozzák összeköttetésbe. Tegnap már egyébről sem volt szó, mint a mozgósításról.

Balkáni események.

Pécs, dec. 3. A boszniai 15. hadtestnek a fölemelt békeleltetésre való helyezése iránt tett intézkedésnek megfelelően ma éjjel a 69. gyalogezrednek mintegy 1000 főre kiegészített zászlóalját utnak indították Bilek felé. Az itteni helyőrségnek ily módon szükségessé vált kiegészítésére ezen ezred kaposvári zászlóalját vezényelték Pécsre. Ugyancsak a 15. hadtest kiegészítésére vonatkozólag tett intézkedés végrehajtásaképpen a kassai 6. hadtesthez tartozó nagyobb csapat indult Boszniába, a 15. hadtest területére. Kassáról ma éjjel a 34. gyalogezredtől 220 katoná indult egy főhadnagy vezetésével Rogaticába, miáltal az ottani zászlóalj létszáma 800 emberre emelkedik. A losonci 25. és az egri 60. gyalogezred szintén küld 200—200 katonát Gorozdára, illetve Zvornikra. A Miskolcon állomásozó 65. gyalogezrednek egy zászlóalja és a Lőcsén állomásozó 85. ezred zászlóalja (22 tiszt, 806 ember) szintén ma éjjel indul különvonattal boszniai hadtest területére.

Nagyváradai bakák Mostár felé.

Kora hajnalban, még teljes sötétségben indult utnak tegnap Nagyváradról a 37. gyalogezred egy zászlóalja az annektált tartományokba, Hercegovina fővárosába.

Napok óta más sem történt a várban, mint a katonák bucsuzása hozzátartozóiktól és a készlődés a nagy utra. Tegnapelőtt még az utolsó intézkedéseket tették meg s tegnap hajnali 6 órakor vonatra szállt a harmadik zászlóalj, mintegy hétszáz embere fölemelt létszámmal.

Megindító, ünnepélyes jelenet volt a bucsuzás. Az állomás előtt feketedett a hozzátartozók sokasága. Bent a peronon összegyűlt az egész tisztikar, elbucsuzni a bajtársaktól.

Az elutazó zászlóaljat kikísérte egy diszszázad is, az ezred lobogójával. A jobb szárnyon tartotta egy altiszt a zászlót, mellette pedig a zenekar játszott magyar indulókat. A vidám zenehangokat el-elnyomta az indulásra kész vonat mozdonyának zihálása, tompa zakatolása.

A zászlóalj gyorsan elhelyezkedett a kocsikban. Valamennyi legény teljes hadi felszereléssel kelt utra. Külön tehervonat szállítja utánuk a podgyaszt, töltenyeket, három golyószórót s köszönetet. A tisztek még egyszer vé-

gig nézik a kocsikat. Hat órakor elindult a rendes személyvonat Csaba felé. Rövid idővel utána harsány vezényszó hallatszik:

— Habt acht!

— Schuldert!

A diszszázad mereven, némán áll. A zászlóaljat vivő vonat lassan, méltóságteljesen megindul.

— Compagnie, rechts schaut!

A diszszázad tiszteleg az elvonuló bajtársaknak. A zászlót meghajtják, a zene szól, a be nem osztott tisztek sapkához emelik a kezüket — hétszáz derék magyar fiu elindult, ha kell: vérét ontani, a bosnyák határra.

Budapest, dec. 3. A börzén a háborús hírek még mindég igen lázas hangulatot idéznek elő. A bécsi börzén a hangulat nyugodtabb.

Az Alkotmány közli a következő táviratot:

Összeütközés a határon.

Bilek, dec. 3. A hercegovina-montenegrói határon megint véres összeütközés volt, amely ezúttal nagyon gyászosan végződött. A montenegróiak kilenc emberünket felkoncoltak. Egy szerb-montenegrói banda ugyanis megtámadta a bileki helyőrség egy őrjáratát, mely a határon teljesített szolgálatot. Az őrjáratot Breitner 38. ezredbeli főhadnagy vezette és vele volt öt 38. ezredbeli és három 23. ezredbeli katona. A banda az egész őrjáratot, a főhadnaggyal együtt felkoncolta. Kilenc emberünk közül többen harc közben estek el, többeket pedig elfogva felakasztottak a montenegróiak.

Az Alkotmány eme híret tegnap hivatalosan akarták megcáfolni, azonban nem nem lehetett, mert maga a főhadnagy családja igazolta azokat. A főhadnagy nevében volt csupán tévedés a főhadnaggyot ugyanis Kreitternek hívták. A holttestet már haza is hozták. A gyilkosgolyó a főhadnagy két szeme között furódott a föbe és okozta a halált. A katonai látlelet öngyilkosságot konstatál, ezt azonban maga a seb megcáfolja.

Tevékeny élet a legényegyletben.

A Nagyváradai katolikus legényegylet nagy buzgósággal fogott hozzá a téli egyleti munkához.

Vasárnap kezdődik az előadások sorozata, melyre vonatkozólag az egyesület igazgatója a következő felhívást bocsátotta ki az egyesület pártoló közönséghez.

A Nagyváradai Katolikus Legényegylet »Munkásgimnázium« címén újra megnyitja a tél folyamán szabad iskoláját az egylet tagjai és mindenkor szívesen látott vendégei számára.

A legényegylet mint az »Uránia« budapesti magyar tudományos egyesület rendes tagja, állandó kapcsolatban van a nevezett tudományos egyesülettel, melytől szerzi meg a vetített képekkel élénkített előadások anyagát. A jelen tél folyamán a magyar történelem és földrajz tudományából fognak előadásokat tartani Horváth I. tván, Laszcsik Ernő és Straub Ferenc nagyváradai kir. róm. kath. tanítóképző tanárok s akik az egylet elnökségének tőlkérésére előadások tartására vállalkozni szívesek lesznek. Az egylet rendezősége gondoskodik minden előadásnál változatos ének, zene és szavazati számokról, melyekkel az előadások még hangulatosabbakká és ünnepélyesebbekké válnak.

A vetítő készülék berendezése, a villanyvezeték és fogasztás, valamint a képek köl-

csöndija ezidőszerint az egyesület pénztárát terhelik.

Az előadások megtartásának lehetősége szempontjából kérjük azért az egylet és jóra- való iparosság támogatóinak szíves hozzájárulását az üdvös tanfolyamhoz, különösen az előadásokon való gyakori megjelenésükkel s belépéskor a pénztárnál csekély 30 filléres belépőjegyeknek megváltásával. A népszerű és mégis tudományos előadások tartalma a pénztárnál szintén megszerezhető lesz külön nyomtatott füzetekben egyenkint 20 fillérért.

Az előadások az egylet nagytermében (Teleky-utca 13. szám alatt) 1908. december elején kezdődnek s 1909. március végén fognak befejeződni. Napjuk és órájuk mindig vasárnap délután 5—7 óráig lesz, mit különben a szíves érdeklődők a »Tiszántul« és a »Nagyvárad Friss Ujság« napi lapok vasárnapi számaiban minden alkalommal jelezve fognak találni.

A december 6-án, vasárnap megnyitó előadásokkal kapcsolatban az egyesület ifjúsága megemlékszik az egylet 10 éves fennállásáról. Ezen gondolattól lelkesítve határozta el az ifjúság nov. 29-iki rendes tagok gyűlésén, hogy dec. 6-iki vasárnapon d. e. 11 órakor az egyleti diszszázaló alatt a Szent László-templomba vonul hálaadó isteni tiszteletre. A délután 5 órakor tartandó első Uránia előadást felhasználja a 10 éves jubileum ünneplésére. Este pedig az egylet helyiségében társas vacsorát rendez, melyen örömmel veszi azon megtiszteltetést, ha az egylet pártoló tagjai családjukkal, valamint az egyletet látogató férfi és női vendégek is részt vesznek. Az izletes két fogásból álló társas vacsora terítéke (bor nélkül) személyenkint 1 kor. 60 fillér. Jelentkezni lehet pénteken este az egyleti gondnoknál.

A legényegylet működését nagyban előmozdítják jóltevőinek újabb adományai. Így dr. *Lányi* József, tinnini püspök 200 koronával járult az egyesület alapjához a közel mult napok folyamán. *Grócs* Béla, prépost-kanonok az egyesület könyvtárának gyarapításához járult hozzá azon nagy horderejű adományával, hogy megrendelte az egylet számára a Szent István-Társulatnak 50 kötetnyi Családi regénytárát. Az egyesületi élet szükségletei iránt gyöngéd érzékről tanuskodik *Brim* Lőrinc, tb. pápai káplán és szentszéki aljegyzőnek szintén a napokban történt elhatározása, hogy a legényegylet nagytermére villamos szellőztető készítésére 100 koronát ajánlott fel. A legényegylet elnöksége legnagyobb örömmel teljesíti e helyen a nyilvános elszámolás kedves kötelességét, valamint az egyesület tagjai mindenkor a legnagyobb ragaszkodással fogják meghálálni az emberbaráti szeretetnek e gyönyörű cselekedetét. Isten is fizessen meg értük bőkezű módja szerint!

Tárgyalások a jádvolgyi villamos vállalattal.

Nagyvárad város villamos felügyelő bizottsága tudvalevőleg a gróf *Korniss* Károly által tett ajánlatra, amelyben a Jádvolgyön építendő villamos telepről szállítandó villamos áramszolgáltatás feltételei foglaltatnak, akként véleményezte a tárgyalások megindítását, ha a vállalat az áram kilóvattját 4 filléres egységáron bocsátja a város rendelkezésére, továbbá ha a városi villamostelep átadására vonatkozó részt teljesen kihagyják a kombinációból, mert ezt a város nem adhatja el a vállalatnak, a saját érdekéből.

Ez alapon tegnap megkezdtek a tárgyalást a városi tanács tagjai és gróf *Korniss* Károly képviselőjében dr. *Hoór* Mór és dr. *Márkus* László ügyvéd.

Első sorban a szerződés tervezetre vonat-

kozólag *Belányi* Imre, a városi villamostelep igazgatójának véleményét tárgyalták.

Hoór Mór hajlandó elfogadni a véleményben foglaltakat, de az később bonyodalmakra ad okot. Különösen áll ez arra az esetre, ha a város nem adja át a vállalatnak a villamos telepet. Nem talál biztosítékot arra nézve, hogy ha a járdvölgyi telepnél üzemből áll elő, azonnal üzembe helyezhető lesz-e minden esetben a városi telep. Továbbá felmerült a kérdés, hogy miként lesz meg az elszámolás, ha a város a saját telepét akkor is üzembe helyezi, ha ezt a járdvölgyi üzem nem kívánja.

Hajlandó a vállalat a városi telep személyzetét akként átvenni, hogy a város rendelkezik vele, de a fizetésüket megtéríti a járdvölgyi vállalat. Ebben egyezség is jött létre.

Kikötéseket tettek arra nézve, hogy mikor kell a városi telepen az üzem megkezdni. Erre nézve a város ellenőrzést gyakorol.

Majt áttértek a villamóram egységáira. A járdvölgyi vállalat 1 kilovatt áramért 5.92 fillért kért és ezenkívül átveszi a városi telep üzemi költségeit, azonban a város a telepet nem adja át, hanem saját költségén tartja üzemben.

Ezután számításokat tettek azon ajánlat alapján, amelyet a petrozséni szénre tettek a járdvölgyi vállalatnak.

Ha ezt a szénét használnák a városi telepen, 3 millió kilovatt a városnak 206,000 koronába kerülne, míg ha az üzem a járdvölgyi vállalat venné át, a 3 millió kilovattért 177,000 koronát fizetne a város, tehát a megtakarítás 28,500 korona lenne.

Nagyvárad városának azonban kevés a 3 millió kilovatt, mert 4 millióra van évenként szüksége. Ez, ha maga állítja elő a petrozséni ajánlat alapján 263,000 koronába kerülne, s ha a telepet átadja a város, a 4 millió kilovatt áramért fizetne a város 213,000 koronát, tehát 50,000 korona lenne az évi megtakarítás. Így kilovattanként 53 fillér jutna.

Ha akként vennék a számítást, hogy a város 4 fillérért kapná az áramot és a városi telep üzemét is a vállalat venné át, a városnak 11 kilovatt áram 4.56 fillérbe kerülne.

Itt azonban a döntésnél figyelembe kell venni, hogy Nagyvárad városa 50 évig lekötné magát.

A tanácskozást még folytatják.

UJDONSÁGOK.

A Magyar Állam megszűnt.

Őszinte sajnálattal értesülünk róla, hogy az országnak egyik legrégebbi ujságja, a sok vihart látott katolikus napilap a *Magyar Állam* befejezte csaknem félszázados pályafutását.

Még az abszolutizmus idejében keletkezett előbb mint tanügyi lap, *Idők Tanúja* néven, majd csakhamar napilap lett belőle s *Magyar Állam* lett a neve. Két régi érdemes publicista alapította *Török* János, a jogi és történeti irodalom művelője és *Lonkay* Antal tanügyi író, majd kiváló publicista. Mindkettő egész lélekkel katolikus életű és meggyőződésű férfi volt.

A Keresztény Magyarország, a magyar katolicizmus jogainak védelme, a katolikus hitélet fellendítése volt a céljuk és ideáljuk.

A politikában eleinte a régi magyar konzervatív párthoz simultak. Majláthot, Apponyi Györgyöt, Senyey bárót követték. Senyey visszavonulása óta pártonkívüli lett a lap, de hűségesen megmaradt a katolikus ügy szolgálatában, melynek sok esztendőn át, az egyházpolitikai küzdelem idején is, egyedüli organuma volt.

Vezércikkei és politikai cikkei tartalmasak voltak, de a távirati ujdonság és tárca rovatra kevés gondot fordítottak, emiatt aztán elmaradt

a fürgébb lapok mellett, nem elégítette ki a modern igényeket. Mikor a néppárt megalakult nem fogadta el a Magyar Államot, mely nem helyeselte, hogy a párt a kiegyezés alapjára helyezkedett, a párt közlönyének, hanem megindította az *Alkotmányt*.

Éttől kezdve, sőt már előbb mióta *Szemnecz* Emil szerkesztette, mindinkább közeledett a lap a függetlenségi párthoz. Előbb a régi Ugron-féle árnyalathoz szított, majd a legutóbbi időben, mikor *Szentkirályi* Zoltán tulajdonába ment át minden fenntartás nélkül állott a párt szolgálatába.

Néhai *Lonkay* keveset áldozott a lapra, pedig akkor még jobb viszonyok között élt a lap és minden versenytárs nélkül állott. Örökösei még kevesebbet áldoztak reá, ugyszólván *Szemnecz* küzködött érte, aki nagy tehetségét és ritka munkaerejét erre fordította. Vagy másfél évtized óta egymaga volt vezércikkírója a lapnak, de ezenkívül két-három másik cikket is írt bele naponként. A legutóbbi időben mintha lendületnek indult volna megint, de ez csak olyan jobbanlét volt, amilyen a halált szokta megelőzni. Kár pedig érte.

Sokat beszélünk, irunk a kath. sajtó fellendítéséről és minden esztendőben megszűnik egy-egy kath. közlöny.

Csak az a vigasztaló és reményt nyújtó, hogy a katolikus sajtóegyletnek másfélszáz ezer korona tőkéje van már s megkezdte működését.

Az *Alkotmány* dec. 1-től négy oldallal, az *Uj Lap* két oldallal nagyobb terjedelemben jelenik meg.

Vajha sikerülne evel az új áldozattal nagyobb elterjedést biztosítani a magyar katolikus világ organumainak!

* **Városatya választás.** Az újvároson tartandó városatya választás ügyében tegnap a függetlenségi és 48-as párt ülést tartott, melyen csaknem teljes számmal jelentek meg a tagok. A választmány a jelölő bizottságnak jelentését, mely szerint a városatyai helyre Sinka Lászlót jelölte, tudomásul vette. Ezután egy 200 tagú bizottságot küldött ki a választmány, hogy a választást előkészítsék. Az értekezlet után a Bors-féle vendéglőben összejövetel volt, ahol Adorján Ármin tartott beszédet. Szombaton este a Nemzeti szállodában tart a párt összejövetelt.

* **A szinügyi bizottság ülése.** A szinügyi bizottság tagjait tisztelettel kérem, hogy folyó évi december hó 4-én (pénteken) délután 5 órakor a városház tanács termében tartandó ülésre megjelenni sziveskedjenek. Tárgy: Szingazgató betérjeszti a december havi műsort. A városi tanács 12191—908. sz. határozata, a szinkör használatára kötendő szerződés tárgyában. Kelt Nagyvárad, 1908. december 3. Dr *Hoványi* Géza b. elnök.

* **Sürgeti a miniszter a költségvetést.** A belügyminiszter leiratot intézett Nagyvárad városához, amelyben hivatkozik arra, hogy a törvény szerint a költségvetést az őszi közgyűlésen kell tárgyalni s legkésőbb október 31-ig jóváhagyás végett felterjeszteni. Mivel Nagyvárad városa még nem terjesztette fel a város jövő évi költségvetését, felhívja a tanácsot, hogy azt haladéktalanul terjesztsze fel s a késedelmet indokolja. Ennek bizony nem igen lehet eleget a tanács, mert még érdemlegesen nem is tárgyalta a jövő évi budgetet.

* **Trachoma Mezőkeresztesen.** A mezőkeresztesi orvos legutóbbi vizsgálata alkalmával Rácz József, Venyige József és Fábán Zsigmond

fiatalembereket trachoma betegségben talált. Az orvos megállapította, hogy a három fiatalember a tavasszal vonult be katonai kiképzésre és akkor még nem voltak trachoma-betegek és most, mikor hazamentek, már mindhárman benne voltak a veszedelmes betegségben. A tőszolgabíró a három fiatalembert beszállította a kórházba s lakásukat dezinficiáltatta, nehogy tovább terjedjen a veszedelmes betegség.

* **Egy erdőőr brutalitása.** Vakmerő cselekedetet követett el tegnap reggel Felsőpoeny község határában Lukár Miron erdőőr. A tegnap reggel ugyanis Lara Lika felsőpoenyi lakos, aki tagja az ottani közbirtokosságnak, kiment az erdőre, hogy ott egy kötés fát szedjen össze. A szabályok szerint minden közbirtokossági tagnak jogában áll az erdőből a száraz ágakat elhordani. Mára Lika is ilyen galyakért ment ki az erdőre, ahol egy fára mászott fei s arról akart egy galyat levágni. Még le sem vághatta teljesen a galyat, amikor oda került Lukár Miron erdőőr és kérdőre vonta az embert. Mára az erdőőr figyelmeztetésére lejtött a fáról. Lejövetele közben az erdőőr folyton szidta Marát, sőt a nála levő szolgálati tegyverrel rá is lött. A golyó nem talált. Amikor Mára a földön volt, az erdőőr elvette tőle baltáját és azzal a szerencsétlen védetlen embert hátulról fejbe ütötte, majd mikor az eszméletlenül rogyott össze, a baltával hátát és arcát zuzta össze. Az erdőőr cselekedetét észrevették és jelentést tettek a csendőrségnek. Marát beszállították a belényesi kórházba.

* **Wéber Testvérek** Kabát, Alj és Biouz különlegességei nagy választékban megérkeztek. Telefon 684.

* **Borsalino őszi kalap ujdonságai** Reichard áruházába megérkeztek.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Szerencse fia.
Szombat: Tatárjárás.
Vasárnap: d. u. Böregér, este: Szerencse malac.

MULATSÁG.

Naptár.

Január 8. Jogász kolon-estély.
Január 22. Jogász kolon-estély.

DENT ÉS FOWNES GLOVES

A VILÁG LEGJOBB KEZTYŰI KAHATÓK.

PFAFF CZÉGNÉL

TÁVIRATOK.

A pápa állapota.

Róma, dec. 3. A pápa állapotában örvendetes javulás állott be. Az orvosok állítása szerint ő szentsége pár nap múlva elhagyhatja az ágyat.

Agyonlőtt basa.

Konstantinápoly, dec. 3. Izmabil basát ma egy hamisított levél alapján a hadügyminiszteriumba hívták. A basa el is indult, azonban utközben egy hadnagy agyonlőtte. A tettes elmenekült.

A statárium hatása Prágában.

Prága, dec. 3. A statárium kihirdetése nem tévesztette el hatását. Az éjjel és a mai délelőtt teljesen nyugodt volt. A külvárosi elemek, melyek 8 héten át zavarogtak, tegnap este óta nem mutatkoztak a belvárosban.

Prága, dec. 3. Jungburylauban tegnap komoly rendzavarás volt. Számos tüntető a kerületi kapitánysághoz és a katonai kaszinóhoz vonult és mind a két testületnek összes ablakait beverte. 11 órakor katonaság vonult ki, de ekkor már véget ért a tüntetés.

Igazságszolgáltatás.

Az újpesti álarcos rablók elítélése.

Budapest közvetlen szomszédságában, Újpesten, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Árpád-utcai fiókintézetében október 28-án délelőtt, lényes nappal, pont tizenkét órakor hihetetlenül vakmerő, nagyszabású rablótámadás történt. A rablókat kétnapi üldözés után sikerült letartóztatni s ezeknek bűnügyét tegnap tárgyalta Rónay Kamill kuriai bíró elnöklésével a pestvidéki esküdtbíróóság.

Az elnök háromnegyed tíz órakor nyitja meg a tárgyalást. Két oldalfegyveres fogházőr bevezeti Antosevics Gyula és Piaskovszky József vádlottakat. Megkezdődnek az általános kérdések.

Miután egyik sem tud magyarul, dr. Barszky Gyula tolmács fordítja a feleleteket.

A vádirat felolvasása után az elnök mindkét vádlottal tolmácsoltatja az ügyészi vádirat tartalmát. Először Antosevics Gyulát halgatják ki.

— Megértette a vádiratot?

— Igen.

— Bűnösnek érzi magát?

— Igen.

— Hát mondja el, — mint történt a dolog.

Antosevics ezután részletesen elmondja, mikép fogamzott meg bennük a rablás gondolata s azt mikép hajtották végre. Majd menekülésük és elfogatásuk részleteit mondja el.

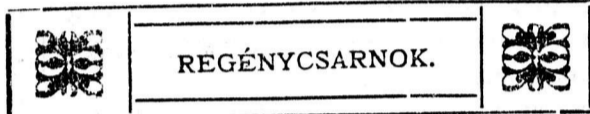
Piaskovszky József társa vallomása alapján szintén beismer mindent. A tárgyalás ezután gyorsan pergett le. Este fél kilenc órakor véget ért. A törvényszék a két betörőt három-három évre ítélte el.

Furfangos család. Szilvási József fugyi vásárhelyi lakos egy legújabb módszert talál ki hirtelen meggazdagodásra. A nevezett egyént

ugyanis 5 kápolnai embert felkeresve azt monddta nekik, hogy ő egy nagyváradi gazdag embernek az ispánja, kinek annyi az ezüst pénze, hogy nem tud vele mit csinálni s ezért megbizta őt, hogy szerezzen neki helyette papir bankót s ő dupla ezüstöt ad érte. Szefelle Flóra bíró szintén állította az előbb elmondottakat. Jancsiko Gligor pedig mint kerítő szerepelt ebben az ügyben.

Tegnap ez ügyben ült össze a bíróság. A vádlottak beismerik, hogy ily módon pénzt szereztek, de egyttal azt is állították, hogy a kapott pénzt visszaadták, a tanuk azonban ellenkezőleg vallottak. A tárgyalás a késő esti órákig húzódott el s ma folytatódik.

Vasuti tolvajok. Ez év szeptember 15-én Miski István, Grósz Miksa, Georgeszku Juon az állomáson Geisinger Ármín zsebéből 1400 koronát loptak ki, mikor az a kocsiba beszállt. Ezért tegnap a törvényszék Ember Géza elnök vezetése mellett Miski Istvánt és Grósz Miksát 4—4 évi fegyházzal és Georgeszku Juont 4 évi börtönbüntetéssel sújtotta. Ügyész Szolnok Jenő dr volt.



REGÉNYCSARNOK.

EMIKE.

IRTA:

HAJDU IMRE.

(Folytatás.)

4.

— Nem én egy betűt sem, válaszolék türelmetlenül, csak mond ki már egyszer, amit akarsz, mert megöl a kíváncsiság.

— Hát biz az sem több, sem kevesebb kedves urambátyám, minthogy az éjjel Nina néni megütötte a guta.

— Az én nagynénemet? — kérdém a meglepetéstől, sajnálkozástól s mit én tudom még mitől meghaltva, — tehát meghalt?

— Biz igen! — ő már többé valószínűleg nem fog meghalni.

— Ej, ej! öcsém, ez valóban érdekes ujság.

— Az már igaz s még nagyobb örökség, mert amint hallám száz 600000 pfrtot tesz, melynek bátyám az egyedüli örököse, — s csak azon csodálkozom, hogy e szomorú esetről bátyámat még ekkoráig nem tudósították.

— Hm! hm! bizonyosan nem volt ki által vagy talán már otthon is vár a tudósítás, — s te mindezt honnan tudod öcsém?

— Honnan tudom? talán elfeledte urambátyám, hogy ma hajnalban tértem haza Keszegről.

— Igaz biz az! — tehát ott hallottad?

— Még pedig magától az orvostól, ki a halálozásnál jelen volt.

— No így már csakugyan kell a dologban valaminek lenni, gondolám magamban, isten veled öcsém, átmegegyek azonnal Keszegre; s ezzel hirtelen haza tértem, befogtam s a lehető gyorsasággal Keszegre hajtottam.

— Szegény Nina néni! kezdik rám mindnyájan a sopánkodást.

— Ej, dehogyan szegény! dehogyan szegény! — vág mindannyi szavába bosszusan az öreg ur — halljátok csak tovább.

Keszegre érve, behajtottok a néném udvarára, itt mindenütt halotti csendő, a ház előtt néhány rozszant butordarab kihordva, az udvarra nyíló két ablak, mely a háló szobáé volt, sarkig kitarva, — ej, gondolám magamban, tehát csakugyan való a hír, minden arról látszik tanuskodni, hogy meghalt Nina néni, hogy nyugosztalja meg a felséges ur isten, elmélkedék magamban.

Azt éppen nem mondhatnám, hogy mindezek után valami sirásféle, vagy valami szívbeli fájdalom fogott volna el, — ő nem! sőt ellen-

kezőleg oly különös érzés fogott el, melyet nem tudnék megmagyarázni.

— Megtudnám én Filemon bácsi, pattan fel a házi ur vidor arcú kilenc éves fia Péterke ki egész komolyan hallgatta az eddigi előadást.

— Nos hát magyarázd meg Petyil — mordul reá az öreg ur, ülő helyéből félig a fiu felé fordulva, mialatt arcán némi árnyalata tükröződött a bosszuságnak, hogy előadásában megzavartatott.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, dec. 3.		
Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt. —	—	10.38
Rozs okt. —	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt. —	—	7.04

Bolgár kertészet Szentjános község határában. As év elején nagyarányu mozgalom indult meg Szentjános község lakosága részéről, hogy a község határában bolgár kertészetet létesítsenek. A kertészet olyan nagy telepen lenne megvalósítva, hogy arról nemcsak Nagyvárad város közönségét, de a környék lakosságát is ellehetne látni konyhaterményekkel. A kert, illetve a telep a község határában a Körözs partján lenne és e célra már a szükséges területet meg is vásárolták. Szárazság esetén az öntözést a Körözsből eszközölnék, egy benzin motor utján. Mindez azonban oly nagy befektetést igényel, hogy a község nem képes azt előteremteni s ezért támogatásért fordult a földmívelésügyi miniszterhez. A miniszter tegnap küldte le erre vonatkozó intézkedését a megye alispánjához. A földmívelésügyi miniszter teljesen magáévá tette az ügyet és a befektetésekhez szükséges 17,000 koronát megadta a telep céljaira. Ezenkívül a telep fenntartásához évente szükséges 1300 koronát szintén elvállalta saját tárcája terhére 10 éven keresztül. Hogy pedig a kertészet szakavatott ember által legyen vezetve és az eredményes legyen Kovács Lajos gyulai bolgár kertészt nevezte ki telepkezelőnek. — Eszerint már a jövő évben a telepterményei nagyban fognak hozzájárulni a nagyváradi piac drágaságának csökkentéséhez, mert már a jövő évben képes lesz a telep terményeit értékesíteni.

A szerkesztésért felelős
Dr. V. VOSKICS GYULA.

PEAFF-NÁL
AMERIKAI
KEMÉNY KALAP
7 KORONA.

Az adventi szent idővel kezdődik

Dr. Prohászka Ottokár
székesfehérvári püspök úrnak legutóbb megjelent nagyszabású műve:

Elmélkedések az evangéliumról.

E kiváló mű finom bibliapapírra van nyomva s kis 8-adrét alakban 736 oldalra terjed.

Ára vászonkötésben 8 kor., bőrkötésben 10 kor. Kapható Buzárovits Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Esztergomban.

Ugyanott kapható az illusztris szerzőnek eddig megjelent többi nagybecsű műve is, ugyanitt:

Isten és a Világ. Különös tekintettel a természettudományokra. Második kiadás. Nagy 8-adrét, 250 oldal. Ára füzve 2 kor. 40 fill., kötve 3 kor. 40 fill.

A keresztény bűnbánat és bűnbocsánat. A budapesti m. kir. tudományegyetem hittani kara által a Horváth-féle jutalommal kitüntetett pályamunka. Második kiadás. Nagy 8-adrét, 325 oldal. Ára füzve 4 kor., kötve 5 kor.

Föld és Ég. Kutatások a geologia és theologia érintkező pontjai körül. Harmadik kiadás. Nagy 8-adrét, 462 oldal. Ára füzve 6 kor., kötve 7 kor. 50 fillér.

Dominus Jesus. Nyolc konferencia, melyet a budapesti egyetemi templomban tartott dr. Prohászka Ottokár. Második kiadás. 8-adrét, 112 oldal. Ára füzve 1 kor. 20 fill., kötve 1 korona 80 fillér.

A diadalmas világnézet. Második kiadás. Nagy 8-adrét, XII. és 292. oldal. Ára füzve 4 kor., kötve 5 kor. 20 fill.

Egyben ajánlom a ftdő urak becses figyelmébe dúsan berendezett és nagy választéku **szent kép, rózsafüzér és ima-árony** raktáramat a legjutányosabb árak mellett.

Mutatvány küldeményeket választás végett, valamint minta-képeket kívánatra szívesen küld

Buzárovits Gusztáv,

könyvkiadóhivatala, könyv- és műkereskedése
Esztergomban.

Belépési felhívás.

A nagyváradi hitelbank takarékos és segély szövetkezet **7-ik évtársulatába.**

A nagyváradi hitelbank takarékos és segély szövetkezet 1909 január 1-én

új **7-ik évtársulatát** kezdi meg.

Ezen szövetkezet célja, hogy tagjait apróbb betétek által a tőke takarításra buzdítsa, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt.

Tagja lehet a szövetkezetnek bárki ki magát három éven keresztül hetenkint legalább 20 fillér befizetésre kötelezi.

Minden tagnak joga van befizetésének 4—5 részét minden kezes nélkül kölcsön képen felvenni, mely kölcsönnél a legmáltányosabb kamat lesz felszámítva.

Beiratás díj címén minden üzletrész után 10 fillér fizetendő. A könyvecskét már az első heti betét és beiratási díj befizetése után kiadjuk. Vidéki tagok a heti befizetéseket postán, (cheque) lapok útján teljesíthetik.

Befizetések bármely hétköznap d. e. 9—12-ig d. u. 3—5-ig teljesíthetők.

A nagyváradi hitelbank takarékos és segély szövetkezet igazgatósága.



Belépési felhívás a Polgári takarékos és segélyszövetkezet 14-ik évtársulatába.

A Polgári Takarékos és Segélyszövetkezet 1909. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át vagyis 1911 év végéig tart. Mindenki tetszésűben szeríthet jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenkint 20 fillér (10 kr.) fizetendő. A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik s mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerülthaszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoskosságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések daczára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresémet oszthatóhoz hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 4% részét 6% os kamattal mellé minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai cheque-lapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 10 fillér (5 kr.) beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1909. január 1-től kezdődő 14-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlet-helyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni szíveskedjenek.

A Polgári Takarékos és Segélyszövetkezet igazgatósága.

Az évtársulatok befizetési vasárnap kivételével a hét bármelyik napján eszközölhetők.



PFAFF CZÉG VADÁSZ KÜLÖNLEGESSÉGEI MEGÉRKEZTEK



1600 koronát

jövedelmező ház, termő, lugasszöl-
lővel beörökített kerttel, szabad-
kézből **ELADÓ.** Értekezhetni Hu-
szár-utca 7. szám alatt. :: ::

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
23599—1908.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala, mint I. fokú iparhatóság ezennel közhírré teszi, hogy Spitzer Benjámint által felállítani szándékolt asztalos ipar telep telepengedélyezése tárgyában folyó évi december hó 7-ik napjának délelőtti 10 órájára a Holdvilág-utca 2/a számú házhoz helyszíni tárgyalást tűzött ki, a mely körülményről az érdekelteket oly figyelmeztetéssel értesitem, hogy esetleges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő felszólamlásokat figyelembe venni nem fogom.

Nagyvárad, 1908. Deczember hó 2-án.

Gerő Armin,
r. főkapitány.

1153—1908. végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kereskedelmi és váltó törvényszéknek 1908. évi 115212. és 120520. számú végzése következtében Dr. Kelemen Jakab ügyvéd által képviselt fővárosi hitelbank mint szövetkezet javára 200 és 400 K s járulékaik erejéig 1908. évi szept. hó 30-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján felül foglalt és 835 K becsült butorok stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelyhidi kir. járásbíró 1908-ik évi V. 630—1. sz. végzése folytán 200 és 400 kor. tőkekövetelés és jár. erejéig Székelyhiden Árpád-tér 4. szám alatt földszinten 1908. dec. hó 11-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a veenni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi XL. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székelyhiden, 1908. évi nov. hó 22-én.

Kolárik Béla,
kir. jbir. végr.

Gőzmosóda vegytisztítógyár

— Nagyvárad, Gilányi-utca. —

Mos, vasal s vegyileg tisztít

Mindennemű fehérneműek mosását a legnagyobb pontossággal eszközöljük. — A vegyi tisztítónkban női és férfi-ruhák, blousok, függönyök, szőnyegek a legszakoszerűbben lesznek elkészítve.

A ruhák el- és hazaszállítását saját kocsijainkkal eszközöljük.

Vidéki és városi telefon szám 398

Tüzifát

legolcsóbb napi árakon házakhoz
:: szállítanak ::

Weiszberger és Társa
tüzifa kereskedők.

Megrendelő iroda: **Stein Lajos**
Nagyvárad, Fő-utca Nyiri ház.

Fatelepe: Várad-Velence. — Telefon: 688.

Közgazdasági Korona Takarékos és Hitelszövetkezet.

Belépési felhívás

a **Közgazdasági Korona Takarékos és Hitelszövetkezet**

II. évtársulatába.

A második évtársulat 1909. január hó 1-én kezdődik és tagjait három éven át üzletrészenként 1 korona befizetésére kötelezi.

Három hónapon át történt befizetés után amennyiben a részletek pontosan be lettek tartva az összeg $\frac{1}{3}$ részét a belevők kölcsön vehetik.

A beiratások üzletrészenként 20 fillér beiratási díj lefizetése mellett a Közgazdasági Bank Részvénytársaság (Teleki-u. 10.) üzlethelyiségében s a körözött aláírási iven történik.

A heti egy koronás üzletrészeket minden helybeli szövetkezeti tag lakására küldött, óvadékkal bíró pénzbeszedő szolgálja szedi be.

A vidéki szövetkezeti tagok befizetéseiket a postatakarékpénztár útján portómentesen teljesíthetik.

Közgazdasági Korona Takarékos és Hitelszövetkezet.

A nagy-piac téri 60 sz. házban egy üzlethelyiség

minden órán **KIADÓ**. Értekezhetni: a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 4. szám.

Téli fürdő cura

a Félix-gyógyfürdőben!

Európa leggazdagabb természetes forró és meleg kénes hőforrások, hőfok, — 49°C — 17 millió liter víz, napi mennyiség Csúz, (Reuma) köszvény és bőrbajok stb. ellen. Fürdő és ivó gyógyfürdő Szobák-ból a fürdőkben vezető zárt folyosók állandóan fűtve vannak, bármily időben meghülés veszélye nélkül lehet a curát eredménnyel használni. :: :: :: :: :: :: ::

Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, szoba, fűtés, világítás és fürdés **naponként 7 korona**.

Vasut állomás, posta, távirat, interurban telefon és gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust ingyen küld az Igazgatóság.

Megnyiták a Fekete Sas nagyszálló éttermei.

Nagyvárad valóságos látványosságát képezi a Fekete Sas éttermei és földalatti (souterrain) vendéglőhelyiségei. Pazar fény közepette a legmodernebb berendezés biztosítja a kitűnő kényelmet ezen helyiségekben.

Kitűnő magyar és francia konyha, kiváló bel és külföldi borok, Dréher féle dupla márciusi sör.

Társas étkezések céljára a legalkalmasabb helyiségek állanak rendelkezésre. Valóban méltán rászolgál ezen helyiség és annak táradságot nem kimélő bérlője **BENRÁD ALBERT** arra, hogy a nagyközönség őt pártfogásban részesítse.

Ujjonnan cseréppel fedett, jó! jövedelmező

bérház háromüzlettel

italmérés, trafikjoggal és modern berendezéssel kevés pénzzel megvehető.

Cím a kiadóban.

MOSKOVITS FARKAS és Társa

cipő és csizmagyár. Császári és királyi közös hadsereg szerződéses szállítók.
Nagyvárad.

Fiókküzetek:

Nagyvárad, Rákóczi ut Bazar épület.
Kizárólag finom különlegességek.

Nagyvárad, Kossuth-utca Gyár épület.
Finom és közönséges lábbeliek.

Budapest, Rákóczy-ut 64. Budapest, Andrassy ut 17. Pécs, Király-utca 7. Petrozsény, Főtér. Sarajevo Rudolf u. 10.

Eredeti Gyári szabott árak!!!

Kész gyászruhák
:: raktáron. ::

Női kosztümök és
:: blousok. ::

Wéber Testvérek

kész női és gyermek ruha áruháza Nagyváradon.
Rákóczi-ut Bémer-tér sarkán.

Nagyvárad és Biharmegye legnagyobb kész női és gyermekruha áruháza **Wéber Testvérek**.

NAGY VÁLASZTÉK!

Kész leányka ruhák és kabátkák, kész női pongyolák, aljak és fehérműek olcsó bevásárlási forrás.

TELEFON 684.

Wéber Testvérek
Bémer-tér.

Megrendelések 2 nap alatt készülnek.

Mérték utáni megrendelések elfogadtnak.

